
Evoluția Produsului Intern Brut al României

Prof. univ. dr. Constantin ANGHELACHE

Universitatea „Artifex” /Academia de Studii Economice - București

Ec. Constantin DUMITRESCU

Abstract

Articolul descrie cele mai importante aspecte privind evoluția Produsului Intern Brut al României. Principalele elemente abordate sunt factorii de modificare pe categorii de resurse și evoluția determinată de categoriile de utilizări, realizarea PIB pe forme de proprietate.

Cuvinte cheie: *Produsul Intern Brut, influență, factor, proprietate, domenii de activitate*

Referitor la evoluția PIB față de perioadele corespunzătoare din 2009, în primul rând, în cazul României, rezultă că, scăderea cu 1,3% a fost rezonabilă. În anul 2012, se anticipează o creștere a PIB de cca. 0,9%-1,0%.

PIB-ul a înregistrat în 2010 (date semidefnitive) o valoare de 522561,1 milioane lei, ajungând în 2011 la 578551,9 milioane lei (date provizorii), respectiv la 109468,8 milioane lei în primul trimestru al anului 2012.

Evoluția PIB în 2012, în primul semestru, a fost în ușoară creștere, în contextul în care pe plan intern și internațional criza a continuat să afecteze creșterea economică.

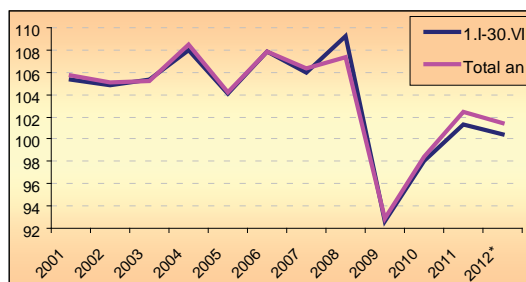
Evoluția PIB trimestrial în anul 2011

	2011			
	Trim.I	Trim.II	Trim.III	Trim.IV
milioane lei *)	105129,1	130552,7	158926,9	183943,2

*) prețuri curente

Între anii 2001-2008, evoluția PIB s-a realizat în salturi, având evoluții pozitive. Începând cu anul 2009, sub efectul crizei economico-financiare, s-a declanșat diminuarea creșterii economice.

**Evoluția PIB între anii 2001- 2012
(anul precedent = 100)**

* date provizorii, estimate pe primele șase luni

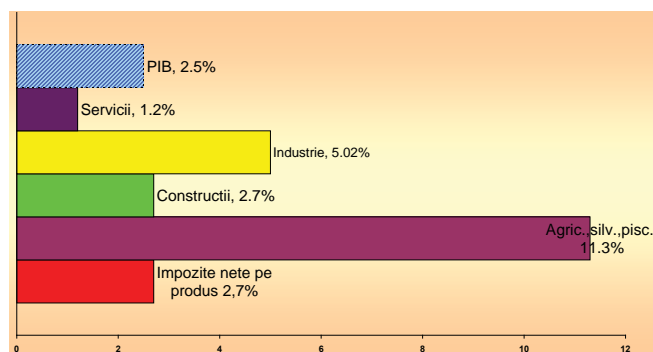
Comparând nivelul de creștere al PIB-ului în anul 2011 din unele țări ale Uniunii Europene, rezultă că PIB-ul României a fost aproape cel mai scăzut.

• Factorii de modificare a Produsului Intern Brut pe categorii de resurse

În anul 2011, ca și în primele șase luni ale anului 2012, PIB s-a realizat pe seama activității desfășurate în principalele ramuri ale economiei naționale. Contribuția a fost diferită din punctul de vedere al valorii adăugate brute realizată la nivelul fiecărei ramuri. Impozitele nete pe produs și-au adus în 2011 o contribuție pozitivă de 2,7%, activitatea serviciilor a contribuit cu 1,2% la PIB, construcțiile cu 2,7%. Industria a avut o creștere de 5%.

Agricultura, silvicultura și piscicultura au avut în 2011 o contribuție pozitivă de 11,3%.

**Contribuții la scăderea PIB, pe categorii de resurse
în 2011 comparativ 2010**

În anul 2012, pe primele șase luni s-au menținut aceleași tendințe cu precizarea că agricultura cu celelalte componente a marcat un recul îngrijorător la final de an cu rezultatele concretizate în evoluția PIB.

Activitățile din servicii, industrie, construcții și impozitele nete pe produs împreună, au avut o contribuție decisivă la scăderea PIB, ceea ce înseamnă un fapt negativ pentru economia României care deși s-a restructurat, a renunțat la o serie de subramuri ale industriei, angajându-se pe făgașul dezvoltării producției serviciilor, al construcțiilor ș.a.m.d., nu a reușit să facă față efectelor distrugătoare ale crizei, corelate și cu inexistența unui plan de guvernare anticriză adecvat.

Subliniem că au avut o influență negativă asupra scăderii PIB toate ramurile economiei naționale, mai puțin agricultura, vânătoare și silvicultura, pescuit și piscicultura.

Contribuția principalelor categorii de resurse la creșterea PIB trim IV și anul 2011

Indicatorul	Trim.IV	Total an
Produsul intern brut	1,9	2,5
Agricultură, vânat, pescuit și piscicultură	3,1	1,3
Industrie, inclusiv energie	2,0	5,0
Construcții	5,7	2,7
Comerț; repararea automobilelor și articolelor casnice; hoteluri și restaurante; telecomunicații	0,9	1,2
Activități financiare; imobiliare, închirieri și servicii pentru întreprinderi	-1,8	- 2,1
Alte activități de servicii	0,4	- 0,3
Total valoare adăugată brută	1,7	2,4
Impozite nete pe produs	4,5	2,7

În semestrul I al anului 2012 s-a înregistrat o nouă cădere a evoluției economiei, industria înregistrând scădere (- 0,2%). Continuă să influențeze scăderea PIB serviciile, construcțiile și impozitele nete pe produs. Agricultura se menține în parametri pozitivi de influență, cu o evoluție constantă, datorită anului agricol 2011. **În 2012 situația este diametral opusă.**

Relevant în ceea ce privește formarea PIB în România pe categorii de resurse (ca factori de modificare) este și evoluția structurală între anii 2003-2012.

Ponderea principalelor categorii de resurse la formarea PIB (%)

Indicatorul	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
Agricultura, vânat și silvicultură; pescuit și piscicultură	11,6	12,6	8,4	7,8	5,8	6,7	6,3	6,0	11,3	4,0
Industria, inclusiv energie	24,7	24,9	24,8	24,5	24,3	22,9	23,8	26,4	5,0	0,2
Construcții	5,7	5,9	6,5	7,4	9,1	10,6	9,8	7,3	2,7	0
Comerț; repararea automobilelor și articolelor casnice; hoteluri și restaurante; transporturi și telecomunicații	20,3	20,6	21,7	22,2	22,7	21,9	21,2	20,9	1,2	-0,3
Activități financiare; imobiliare, închirieri și servicii pentru întreprinderi	12,3	12,3	13,2	13,3	13,7	14,0	15,1	16,2	-2,1	-2,2
Alte activități de servicii	14,3	13,0	13,7	13,1	13,0	13,0	13,8	12,0	0,8	0,8
Impozite nete pe produs	11,1	10,7	11,7	11,7	11,4	10,9	10,0	11,2	2,7	6,1

*) data provizorie, estimate.

Ponderea principalelor categorii de resurse la formarea PIB în prima jumătate a anului 2012, arată că serviciile dețin peste 46%, având o ușoară tendință de scădere față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

• Evoluția Produsului Intern Brut pe categorii de utilizări

Din punct de vedere al „utilizărilor”, la formarea PIB în anul 2011 și-au adus contribuția: variația stocurilor, exportul net, formarea brută de capital fix, consumul final colectiv al administrației publice, consumul final individual al gospodăriilor populației.

În analiza datelor pe anul 2011 s-a avut în vedere situația concretă pe care a înregistrat-o țara noastră în anul respectiv.

Variația stocurilor a avut o contribuție finală mai redusă, iar exportul net (diferența dintre exporturi și importuri) a avut un efect negativ (de -4,8%).

În aceste condiții constatăm că la formarea PIB din punct de vedere al utilizărilor, au contribuit formarea brută de capital fix, consumul individual al gospodăriilor populației, cu o reducere de -1,8%, ajungând la următoarele concluzii:

- influențele pozitive la realizarea PIB din punct de vedere al utilizărilor au avut-o consumul final colectiv al administrației publice, variația stocurilor și exportul net;

- influență negativă la formarea PIB au avut consumul individual efectiv al gospodăriilor și formarea brută de capital fix.

Analiza factorilor de influență ai formării PIB pe categorii de utilizări poate fi reliefată și prin analiza ritmului în care au influențat în 2011 față de 2009 categoriile de utilizări luate în calcul la realizarea PIB.

Consumul individual al gospodăriilor populației și consumul colectiv al administrației publice, împreună, s-au redus. O scădere mai accentuată s-a înregistrat la exportul net. Un efect negativ l-a avut ritmul în care a crescut formarea brută de capital fix, respectiv -15,2%.

Evoluția principalelor categorii de utilizări la formarea PIB în anul 2011 și în trimestrul I 2012 (%)

Indicatorul	2011	Tr. I 2012
Produs intern brut	2,5	0,3
Consumul individual efectiv al gospodăriilor	0,7	0,3
Consumul colectiv efectiv al adm.publice	-3,6	-2,1
Formarea brută de capital fix	6,3	12,2
Variația stocurilor	2,7	3,1
Exportul net	-4,9	-5,2

Evoluția PIB în 2011 se înscrie pe linia parcurgerii „procesului” de recesiune accentuată. În primele șase luni ale anului 2011 s-au preluat toate efectele negative „necontabilizate” în 2010 și urmând o ușoară revenire, continuată și în 2012.

PIB-ul a scăzut cu -1,3% față de 2009; majoritatea ramurilor au avut contribuții negative ceea ce presupune intrarea în degringoladă managerială macroeconomică; structura pe ramuri și utilizări a fost negativă. În 2011 PIB a crescut cu 2,5% față de 2010, urmând un curs oscilant în 2012.

Ponderea în PIB a principalelor categorii de utilizări între anii 2003 - 2011 (%)

Indicatorul	Anul								
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Consumul individual efectiv al gospodăriilor	75,7	77,5	78,5	77,9	75,3	74,0	72,7	72,6	72,4
Consumul colectiv efectiv al administrației publice	9,8	7,9	8,3	7,7	7,6	7,7	8,2	7,1	7,3
Formarea brută de capital	21,5	21,8	23,7	25,6	30,2	31,9	25,6	22,5	22,3
Variația stocurilor	0,6	1,8	-0,3	0,9	0,8	-0,6	-0,6	3,5	3,9
Exportul net	-7,6	-9,0	-10,2	-12,1	-13,9	-13,0	-5,9	-5,7	-5,9

Contribuția la creșterea PIB pe categorii de utilizări rezultă din evoluția pe fondul crizei și este evidențiată în continuare. Studiul evoluției economice, prin luarea în considerație a modificării PIB în țările Uniunii Europene, relevă situația deosebit de gravă existentă atât pe plan european, cât și pe plan mondial.

Începând cu trimestrul III 2008, Produsul Intern Brut (ajustat sezonier) a înregistrat o scădere constantă de la un trimestru la altul. Cea mai mare scădere s-a înregistrat în trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008 (-4,1%). Evoluția PIB, ajustat sezonier după numărul de zile lucrate, a scăzut în mod constant până în trimestrul IV al anului 2010.

Analizând evoluția trimestrială a PIB ajustat sezonier în anul 2010 față de trimestrul corespunzător din anul precedent se constată că cea mai mare scădere

s-a înregistrat în trimestrul II. Cea mai redusă în trimestrul IV. S-a continuat în același ritm pozitiv și în 2011. În trimestrul IV 2011 și trimestrul I 2012 s-au înregistrat din nou scăderi ale PIB.

În raport cu celelalte țări membre ale Uniunii Europene, România a avut în trimestrul IV al anului 2011 comparativ cu trimestrul anterior, o scădere economică, în timp ce un număr semnificativ de țări au înregistrat creșteri (Belgia, Danemarca, Franța, Lituania, Austria, Polonia, Slovenia, Marea Britanie), iar altele scăderi sub 0,5%. Produsul Intern Brut al Uniunii Europene a crescut cu 0,1%.

Comparativ cu trimestrul IV 2008, în 2009, 2010 și 2011 țările membre UE au înregistrat reduceri ale PIB, cele mai mari fiind în Letonia (-17,9%) și Lituania (-13,2%), urmate de România (-6,9%), Slovenia (-5,8%) și Ungaria (-5,3%). La nivelul UE scăderea a fost de -2,3%. În 2009 s-a menținut un ritm accelerat de scădere. În 2010, trimestrul IV și 2011 a început o oarecare redresare, incertă, datorită crizei din Uniunea euro. În 2012 continuă evoluția neconvingătoare a PIB.

La evoluția negativă a PIB în 2010 și 2011 comparativ cu anul 2009 au contribuit semnificativ construcțiile care au înregistrat o scădere și activitățile de comerț; repararea automobilelor și articolelor casnice; hoteluri și restaurante; transporturi și telecomunicații. Celelalte ramuri au înregistrat reduceri mai mici ale volumului de activitate.

PIB pe categorii de resurse în 2011* **-milioane lei-**

Indicatorul	România
Produs intern brut	578551,9
Total valoare adăugată brută	509350,7
Agricultură, vânat și silvicultură; pescuit și piscicultură	37837,7
Industrie, inclusiv energie	152062,9
Construcții	56744,5
Comerț; repararea automobilelor și articolelor casnice; hoteluri și restaurante; transporturi și telecomunicații	109665,7
Activități financiare; imobiliare, închirieri și servicii pentru întreprinderi	11760,3
Alte activități de servicii	11319
Impozite nete pe produs	69201,2

*) data provizorie / estimate.

Ramurile menționate au avut cel mai mare impact negativ și asupra reducerii volumului PIB între anii 2009-2011 comparativ cu 2008, înregistrând scăderi.

Sub aspectul utilizării, cel mai mare impact asupra scăderii PIB între anii 2009-2011 comparativ cu 2008 l-au avut formarea brută de capital fix, consumul individual al gospodăriilor populației consumul colectiv al administrațiilor publice.

PIB pe categorii de utilizări, în 2011

-milioane de lei

Indicatorul	România
Produs intern brut	578551,9
Consumul final	441657,1
Formarea brută de capital fix	166675,7
Export de bunuri și servicii	221841,1
Import de bunuri și servicii	251623,1
Export net de bunuri și servicii	-29780,9

Un impact pozitiv l-a avut creșterea exporturilor de bunuri și servicii.

Conform datelor ajustate sezonier, formarea brută de capital fix a avut cel mai mare aport negativ. Scăderile au fost parțial compensate de creșterea volumului exporturilor de bunuri și servicii și de consumul colectiv al administrațiilor publice.

În baza comparării structurii PIB pe categorii de utilizări, în România față de UE rezultă o pondere superioară a formării brute de capital fix și o pondere mai mică a exportului de bunuri și servicii în România față de Uniunea Europeană.

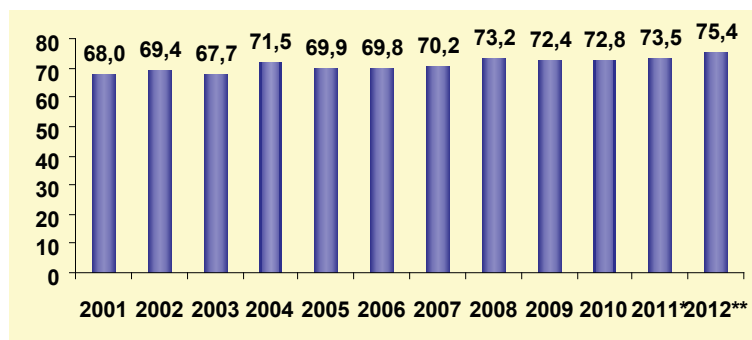
Din analiza efectuată rezultă că sectorul privat a contribuit cu 72,4%-75,9% la formarea PIB în perioada 2009-2012. Ponderea, încă redusă, a sectorului privat a fost determinantă, în special prin valoarea adăugată brută din agricultură. Este normală această influență deoarece agricultura s-a confruntat cu unele condiții naturale negative.

Într-o comparație cu perioadele anterioare se constată că ponderea sectorului privat la realizarea PIB a fost superioară tuturor celorlalte perioade analizate din 2000, și chiar din 1990.

În anii 2010-2012, pentru care s-a realizat analiza completă de fond, s-a constatat creșterea ponderii sectorului privat în valoarea adăugată brută din construcții.

Important este că ponderea sectorului privat la realizarea valorii adăugate brute pe ramuri ale economiei naționale și, în final, la formarea PIB s-a menținut la un nivel ridicat.

**Produsul Intern Brut, ponderea sectorului privat între anii 2001 – 2012
în procente**

*) Date semidefinite. **) Date estimate.

Concluzie

Este evident că în România privatizarea regiilor sau extinderea privatizării în ramurile deja privatizate va avea efectul scontat.

Trebuie făcută remarcă referitoare la faptul că nu întotdeauna o astfel de analiză este pertinentă deoarece vor fi, și vor rămâne, domenii de activitate absolut importante pentru economia națională la care statul trebuie să își mențină atributul de proprietar.

Bibliografie selectivă

- Anghelache, C. (2012) – *”Romania 2012. Starea economică în criză perpetuă”*, Editura Economică, București
- Anghelache, C. (2011). *România 2011. Starea economică în malaxorul crizei*, Editura Economică, București
- *** *Anuarul statistic al României*, edițiile 2002 - 2011
- *** *Buletin Statistic de Prețuri* pentru anii 2007 - 2012 editat de Institutul Național de Statistică
- *** *Legea Bugetului de stat pe anul 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012.*
- *** *Informații statistice operative*, publicație editată de Institutul Național de Statistică
- www.insse.ro
- www.eurostat.eu